

Länsstyrelsen
Västmanlands län

MISSIV

1 (2)

Datum
2018-07-06

Diarienummer
452-3696-2018

AVDELNINGEN FÖR SAMHÄLLSUTVECKLING
Samhällsskydd och beredskap
Ingela Regnell
Telefon 010-224 93 36
ingela.regnell@lansstyrelsen.se

Till
Sändlista

SALA KOMMUN Kommunstyrelsens förvaltning	
Ink. 2018 -07- 09	
Diarienummer 2018/1076	Aktbilaga 1

Remiss Länsstyrelsens plan för övertagande av räddningstjänst.

Vid omfattande räddningsinsatser i kommunal räddningstjänst får en länsstyrelse ta över ansvaret från den kommunala räddningstjänsten i berörd/a kommun/er. Lagstöd för detta finns i 4 kap 10 § i Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (hädanefter benämnt LSO) samt i 4 kap 33 § Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor.

En länsstyrelse ska efter att ha hört kommunerna i länet och berörda myndigheter upprätta de planer som länsstyrelsen behöver för att kunna utöva sitt ansvar enligt 4 kap 33 § Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor.

Därför översänder nu Länsstyrelsen utarbetat förslag till plan för övertagande på remiss till Er så att Ni får möjlighet att lämna synpunkter.

Synpunkter på planen skickas till krisberedskap.vastmanland@lansstyrelsen.se och ska senast vara länsstyrelsen **tillhanda 31 augusti 2018**.

Ev frågor kring planen besvaras av Per Höglund, tel 010-224 93 14, per.hoglund@lansstyrelsen.se eller Ingela Regnell, tel 010-224 93 36, ingela.regnell@lansstyrelsen.se

Ingela Regnell
Ingela Regnell
Funktionsledare, samhällsskydd och beredskap

Sändlista:

Arboga kommun
Fagersta kommun
Hallstahammars kommun
Kungsörs kommun
Köpings kommun
Norbergs kommun
Sala kommun
Skinnskattebergs kommun
Surahammars kommun
Västerås stad

Mälardalens Brand- och räddningsförbund
Södra Dalarnas räddningstjänstförbund
Västra Mälardalens kommunalförbund (Räddningstjänsten)

Kustbevakningen
Länsstyrelsen i Dalarnas län
Länsstyrelsen i Södermanlands län
Länsstyrelsen i Uppsala län
Länsstyrelsen i Örebro län
Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap
Polismyndigheten
Sjöfartsverket

Försvarmakten, Militärregion Mitt
Region Västmanland

Länsstyrelsen
Västmanlands län

AVDELNINGEN FÖR SAMHÄLLSUTVECKLING

SALA KOMMUN	
Kommunstyrelsens förvaltning	
Ink. 2018 -08- 07	
Diarienumr 2018/1076	Aktbilaga 2

Plan för övertagande av räddningstjänst

Diarienumr: 452-3696-2018

Reviserat

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Utbildning och övning	1
2	Regionala förhållanden	2
2.1	Geografi.....	2
3	Förberedande åtgärder	4
3.1	När tar Länsstyrelsen över?	4
4	Vad innebär ett övertagande?	6
4.1	Tillvägagångsätt vid övertagande:	6
5	Övrig statlig räddningstjänst i Västmanlands län	7
5.1	Flygräddningstjänst.....	7
5.2	Sjöräddningstjänst	7
5.3	Efterforskning av försvunna personer	7
5.4	Miljöräddningstjänst till sjöss.....	7
5.5	Räddningstjänst vid utsläpp av radioaktiva ämnen.....	7

Bilagor

1. Mall för beslut om övertagande av räddningstjänst
2. Mall för avslutande av räddningstjänst
3. Mall för återlämnande av räddningstjänst.
4. Presumptiva räddningsledare (Ej för remittering, tillkommer senare)

1 Inledning

Vid omfattande räddningsinsatser i kommunal räddningstjänst får Länsstyrelsen ta över ansvaret från den kommunala räddningstjänsten i berörd/a kommun/er. Lagstöd för detta finns i 4 kap 10 § i Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (hädanefter benämmt LSO) samt i 4 kap 33 § Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor. (Hädanefter benämmt FSO)

Översyn av denna plan ska ske vartannat år och därefter revideras vid behov.

1.1 Utbildning och övning

Utbildning och övning av dem som ingår i Länsstyrelsens organisation och tillhörande krisorganisationen vid ett övertagande ska ske enligt Länsstyrelsens utbildnings- och övningsplan.

Remissutgåva

2 Regionala förhållanden

Västmanlands län har ett centralt läge i Sverige och är till ytan litet. Länets areal är 5 690 km², varav 5 145 km² är land. Det finns tio kommuner i länet.

Befolkningen uppgår till cirka 272 000 invånare. Västerås kommun är befolkningsmässigt störst med cirka 145 000 invånare. Minst är Skinnskattebergs kommun med cirka 4 400 invånare. Regionaltåg, insjöhamnar, större vägar och flygplats knyter samman länet med expansiva delar av landet och världen.

Ur räddningstjänstsynpunkt finns fem samverkansorganisationer:

- Västerås, Surahammars och Hallstahammars kommuner har ett gemensamt räddningstjänstförbund – **Mälardalens Brand- och Räddningsförbund, MBR**. Dessa har tillsammans med Eskilstuna och Strängnäs kommuner bildat en ledningssamverkan, Räddsam Mälardalen, med ledningscentral i Eskilstuna.
- Köping, Arboga och Kungsörs kommuner bildar **Västra Mälardalens Räddningstjänst**. De har sedan maj 2018 ledningssamverkan med Nerikes Brandkår. Ledningscentralen finns i Örebro.
- **Skinnskatteberg** utgör egen räddningstjänstorganisation och har sedan maj 2018 ledningssamverkan med Nerikes brandkår.
- Fagersta och Norbergs kommuner ingår i **Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund, SDR**, med säte i Avesta. I SDR ingår även Avesta och Hedemora kommuner.
- **Sala** har ett civilrättsligt avtal med Heby kommun men är i lagens mening egen räddningstjänst. De är sedan 2016 anslutna till Storstockholms räddningscentral, SSRK, i Täby – vilket även Uppsala län är.

2.1 Geografi

Västmanlands natur är varierad, från Mälaren och dess öar i söder till Bergslagen med mer kuperad terräng, skogar, sjöar och vattendrag i norr.

I Västmanlands län finns omkring 850 sjöar. Mälaren och Hjälmaren är de två största. Det är dock bara en tredjedel av deras totala yta som befinner sig inom länsgränsen.

Länets största sjö är Mälaren som också utgör dricksvattentäkt för cirka två miljoner människor i Mälarenregionen samtidigt som den är en viktig transportled för godstrafik. Mälaren är i vissa delar riksintresse för friluftsliv och naturvård.

Utöver alla sjöar finns det cirka 1 100 km vattendrag i länet. Västmanland genomkorsas exempelvis av Dalälven, Arbogaån, Kolbäcksån med Norbergsån och Hedströmmen. Strömsholms kanal är 11 mil lång och har 26 slussar.

I Fagersta kommun finns världsarvet Engelsbergs bruk. Engelsbergs bruk anlades 1681 och utvecklades till ett av världens modernaste järnbruk under åren 1700-1800. Anläggningen omfattar herrgård och park, brukskontor, arbetarbostäder och industribyggnader och är det enda bruk i Sverige som har kvar både byggnaderna och det mesta av den tekniska utrustningen.

Det finns för närvarande 108 naturreservat i länet samt kulturreseptatet Bråfors som är en av landets äldsta bergsmansbyar. I hyttan tillverkades järn och på gården bedrevs jordbruk för att försörja både människor och djur med mat. Arkeologiska undersökningar visar att järntillverkningen började redan på 1200-talet.

Länet kännetecknas av att vara ett friluftslän där många människor vistas i skog och mark under sommarhalvåret.

Trafikrörelserna utgör en stor del av länets struktur, inte minst på grund av mängden trafik som går genom länet varje dag. Genom länet går fem nationella stamvägar; E 18, E 20 samt riksvägarna 56, 70 och 72. Länet är även väl försörjt med järnvägsförbindelser, Västerås och Köping har stora insjöhamnar.

3 Förberedande åtgärder

Innan Länsstyrelsen fattar beslut om att överta räddningstjänstansvaret så finns en rad åtgärder som bör vidtas.

Länsstyrelsen bör kontinuerligt bedöma om den ska ta över ansvaret för kommunal räddningstjänst i berörda kommuner vid omfattande räddningsinsatser, samt ha en planering för hur övertagandet ska genomföras. Detta för att åtgärden ska kunna initieras i god tid för att ge den effekt som eftersträvas.

Bedömningen av ett eventuellt övertagande bör ske i samarbete med berörda kommuner och räddningstjänster.

Innan Länsstyrelsen beslutar om att överta ansvaret för räddningstjänsten bör länsstyrelsen pröva om det är tillräckligt att bistå de berörda kommunerna med t.ex. ledningsstöd och informationsinsatser.

En sammanställning över presumptiva räddningsledare tas fram i förväg och stäms av med länets kommuner/ räddningstjänster¹. Särskilt förordnande för resp. person utfärdas av länsrådet. **Presumptiva räddningstjänstansvariga?**

Länsstyrelsen ska genom sitt geografiska områdesansvar också samordna och stödja insatser som inte är räddningstjänst men som är en konsekvens av den inträffade händelsen.

3.1 När tar Länsstyrelsen över?

Enligt MSB:s allmänna råd om ledning av kommunal räddningstjänst (MSBFS 2012:5) bör något av följande förhållanden föreligga för att Länsstyrelsen ska ta över ansvaret för kommunal räddningstjänst vid omfattande räddningsinsatser.

- Det ställs större krav på ledning än vad de berörda kommunerna har förmåga till.
- Berörda kommuner har stora svårigheter att samverka och samordna verksamheten sinsemellan eller med statliga myndigheter.
- Berörda kommuner kan inte få överblick över eller tillgång till de resurser som är nödvändiga för insatsen.
- Det ställs så stora krav på uthållighet att de berörda kommunerna inte klarar att upprätthålla sin beredskap.
- En eller flera kommuner begär att länsstyrelsen tar över ansvaret

I ett läge där Länsstyrelsen tagit över räddningstjänstansvaret utses den faktiske räddningsledaren av Landshövdingen. **Utses till vad? RL för den räddningsinsats**

¹ Kommer utgöra Bilaga 4 till denna plan

som föranlett övertagandet, eller även för övriga samtidiga räddningsinsatser i berörd kommun/kommuner (enlig den modell som tillämpas i Södertörn)? Om det endast gäller den insats som föranlett övertagandet, bör det framgå hur RL-frågan hanteras vid övriga samtidiga räddningsinsatser.

Länsstyrelsen har identifierat tre scenarier som skulle kunna innebära att myndigheten övertar räddningstjänstansvaret.

- Omfattande händelser som sträcker sig över en eller flera kommungränser, (även länsgränser), t.ex. skogsbränder
- Dammbrott eller allvarliga översvämningar som föranleder räddningsinsats.
- Flera pågående händelser som innebär resursbrist i en eller flera kommuner i länet och kommunerna själva inte kan komma överens om prioriteringar.

Utöver dessa tre finns ett antal risker beskrivna och analyserade i Länsstyrelsens övergripande risk- och sårbarhetsanalys från 2016 (d.nr. 451-4997-2016) men bedömningen just nu är att ingen av dessa risker faller inom ramen för att vara föremål för ett övertagande av kommunal räddningstjänst.

I händelse av att Länsstyrelsen övertar räddningstjänstansvaret används ordinarie krishanteringsorganisation som ett stab- och ledningsstöd till räddningsledaren. Staben kan även komma att behöva byggas ut som en samverkansstab med samverkande myndigheter och organisationer. Utgångspunkten för hur staben byggs upp återfinns i dokumentet "Länsstyrelsens krishanteringsplan".

4 Vad innebär ett övertagande?

Om länsstyrelsen övertar ansvaret för kommunal räddningstjänst gäller det övertagande av all räddningstjänst inom den/de kommun/er som beslutet handlar om. Kommunal räddningstjänst kan också själva begära att Länsstyrelsen övertar ansvaret för räddningstjänsten i kommunen, inkl. att upprätthålla beredskap för nya händelser och ha en uthållighet.

Räddningstjänsten räknas fortfarande som kommunal räddningstjänst trots övertagandet. Kostnadsansvaret är fortfarande kommunens.

Innefattar räddningsinsatserna utöver kommunalräddningstjänst även statlig räddningstjänst och Länsstyrelsen har tagit över ansvaret för den kommunala räddningstjänsten, ska Länsstyrelsen svara för samordningen av insatserna. Samordningen innebär inte att Länsstyrelsen tar över ansvaret för den statliga räddningstjänsten.

4.1 Tillvägagångsätt vid övertagande:

Om ett övertagande är aktuellt är tillvägagångssättet följande:

- Formalia inkl. utnämning av räddningsledare förbereds av Avdelningen för Samhällsutveckling eller Tjänsteman i Beredskap och föredras för landshövdingen. Beslutet ska vara skriftligt. För detta finns en upprättad mall som även innefattar till vilka beslutet ska kommuniceras. (Se bilaga 1)
- Landshövdingen fattar beslut om övertagande och när i tiden detta övertagande sker. Det är viktigt att tidpunkten för övertagandet ligger så framåt i tiden så att berörda räddningstjänster, kommuner och andra aktörer hinner informeras i förväg.
- Landshövdingen utser även en räddningstjänstansvarig (motsv. begreppet räddningschef) vars huvuduppgift är att planera och upprätthålla beredskap och uthållighet för nya händelser.
Rollen motsvara "räddningschef", vilket även innebär ansvar för normativa frågor och att besluta om insatsen/insatsernas ram. Därför bör denna funktion vara lika tydlig i dokumentet som RL-rollen och även ingå i bilaga 1)

Allmänt: Både räddningsledare och räddningstjänstansvarig anställs av Länsstyrelsen, varför benämningen "förordnas" (enligt SAOL - sätta in någon på tjänst/uppdrag) torde vara att föredra före "utses" eller "utnämns".

När räddningsinsatsen avslutas eller återlämnas till kommunen igen ska det dokumenteras enligt bilaga 2 och 3.

5 Övrig statlig räddningstjänst i Västmanlands län

5.1 Flygräddningstjänst

Enligt FSO 4 kap 2 § ansvarar Sjöfartsverket för flygräddningstjänst. Med flygräddningstjänst avses flyghaverier inom Sveriges sjöterritorium och inom Sveriges ekonomiska zon samt Vänern, Vättern och Mälaren. Övrigt vatten är kommunal räddningstjänst.

5.2 Sjöräddningstjänst

Enligt FSO 4 kap 8 § ansvarar Sjöfartsverket för sjöräddningstjänst. Med det menas efterforskning och räddning av människor som är eller kan befaras vara i sjönöd inom Sveriges sjöterritorium och inom Sveriges ekonomiska zon samt Vänern, Vättern och Mälaren. Övrigt vatten är kommunal räddningstjänst.

5.3 Efterforskning av försvunna personer

Enligt FSO 4 kap 11 § ansvarar Polisen för efterforskning av personer som har försvunnit under sådana omständigheter att det kan befaras att det föreligger fara för deras liv eller allvarlig risk för deras hälsa. Detta ansvar gäller inte om det är fjäll-, flyg- eller sjöräddningstjänst.

5.4 Miljöräddningstjänst till sjöss

Enligt FSO 4 kap 12 § ansvarar Kustbevakningen för räddningstjänst när olja eller andra skadliga ämnen har kommit ut i vattnet eller det föreligger överhängande fara för detta. Detta gäller inom Sveriges sjöterritorium och inom Sveriges ekonomiska zon samt Vänern, Vättern och Mälaren. Övrigt vatten är kommunal räddningstjänst.

5.5 Räddningstjänst vid utsläpp av radioaktiva ämnen

Enligt FSO 4 kap. 15 § ansvarar länsstyrelsen för räddningstjänst vid utsläpp av radioaktiva ämnen enligt 4 kap. 6 § LSO och för sanering efter sådana utsläpp som avses i 4 kap. 8 § första stycket samma lag.

AVDELNINGEN FÖR SAMHÄLLSUTVECKLING
Samhällsskydd och beredskap

Överlåtelse av räddningstjänst

Länsstyrelsen i Västmanlands län beslutar

Att frånträda sig ansvaret för räddningstjänsten i kommun(er), vilket
övertogs enligt beslut 20XX-XX-XX (d.nr XXX)

Att Länsstyrelsens beslut 20XX-XX-XX att utse till räddningsledare i
kommun(er) ska upphöra att gälla.

Ansvaret för räddningstjänsten i respektive kommun återgår i och med detta
beslut till respektive kommun.

Detta beslut gäller fr.o.m. 20XX, kl. och tills vidare.

I detta ärende har Landshövding XX beslutat och [titel] YY har varit
föredragande

Beslutande

Föredragande

Sändlista:

Berörd/a kommun/er
Berörd/a räddningstjänster

För kännedom:

Övriga kommuner i länet
Övriga räddningstjänster i länet
Länsstyrelserna i omgivande län
Finansdepartementet
Försvarmakten
MSB
Polisregion Mitt
SOS Alarm AB
Region Västmanland

AVDELNINGEN FÖR SAMHÄLLSUTVECKLING
Samhällsskydd och beredskap

Övertagande av räddningstjänst

Med anledning av [händelse] beslutar
Länsstyrelsen i Västmanlands län med stöd av 4 kap. 33§ i Förordningen
(2003:789) om skydd mot olyckor att överta ansvaret för räddningstjänsten i
..... kommun/er.

Länsstyrelsen förordnar med stöd av 4 kap. 10§ Lag (2003:778) om skydd mot
olyckor
..... som räddningsledare.

Beslutet gäller från och med den.....klockan.....och
till beslut fattas om frånträdande av ansvar för räddningstjänsten.

I detta ärende har Landshövding XX beslutat och [titel] YY har varit
föredragande.

Beslutande

Föredragande

Sändlista:

Berörd/a kommun/er
Berörd/a räddningstjänster

För kännedom:

Övriga kommuner i länet
Övriga räddningstjänster i länet
Länsstyrelserna i omgivande län
Finansdepartementet
Försvarsmakten
MSB
Polisregion Mitt
SOS Alarm AB
Region Västmanland

AVDELNINGEN FÖR SAMHÄLLSUTVECKLING
Samhällsskydd och beredskap

Beslut om att räddningstjänsten är avslutad

Enligt 4 kap 7 § Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor beslutar Länsstyrelsens räddningsledare att avsluta räddningstjänsten i insatsen

Räddningsinsatsen avslutas kl. den 20XX

Räddningsledare _____

Underrättelse om fortsatt ansvar för platsen är utförd och lämnad till _____

Sändlista:

Berörd/a kommun/er
Berörd/a räddningstjänster

För kännedom:

Övriga kommuner i länet
Övriga räddningstjänster i länet
Länsstyrelserna i omgivande län
Finansdepartementet
Försvarsmakten
MSB
Polisregion Mitt
SOS Alarm AB
Region Västmanland